

Waarom België (voorlopig) geen budgettaire besparingsplan nodig heeft.

Paul De Grauwe

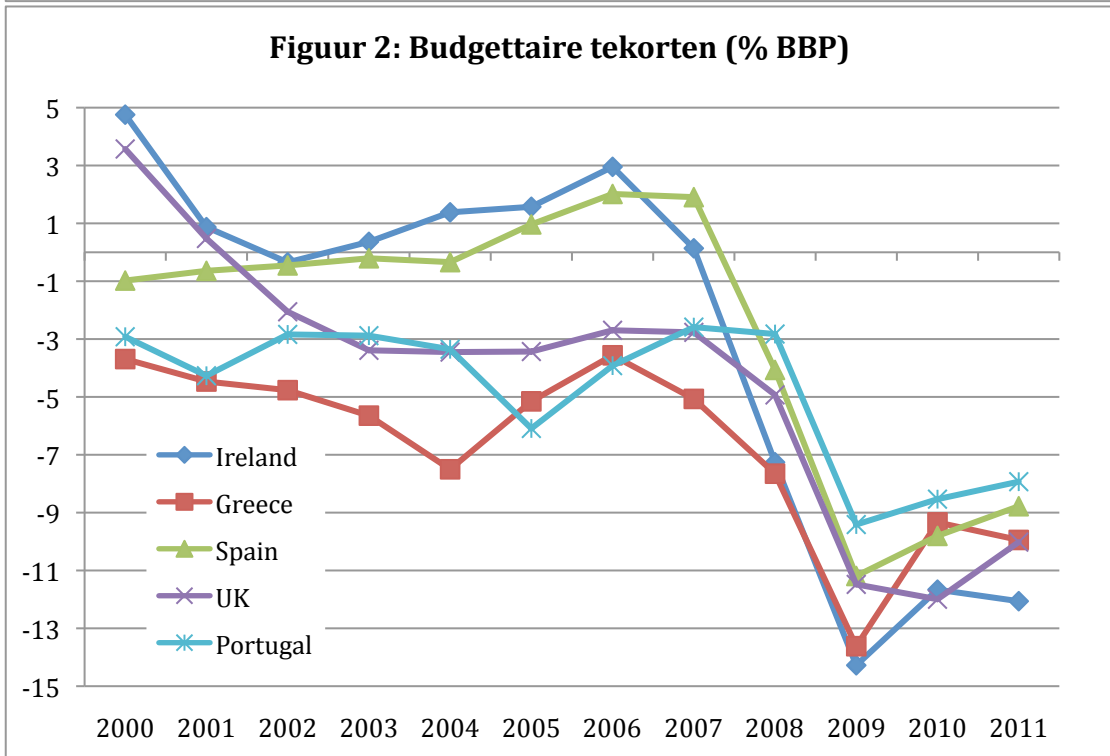
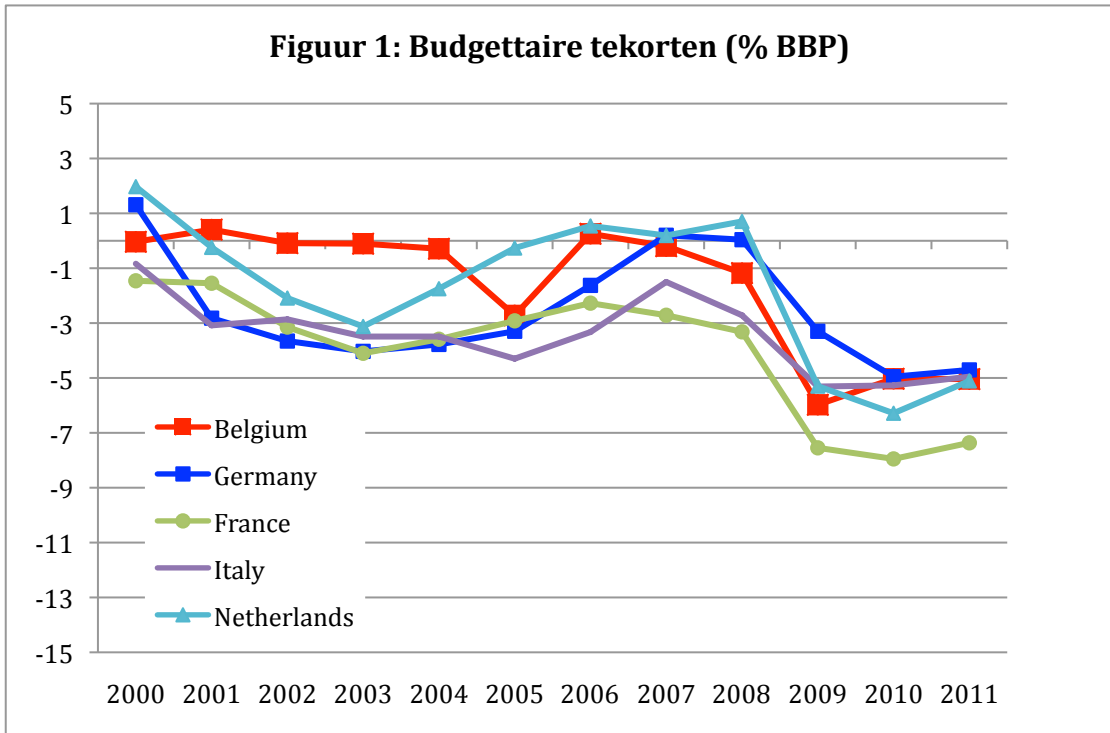
Het is opmerkelijk dat België geen budgettaire besparingsplan heeft ingesteld, ondanks het feit dat alle onze buurlanden wel zo een plan hebben. Nog merkwaardiger is het feit dat de financiële markten ons dat niet kwalijk nemen. Wat is er aan de hand? Hoe komt het dat België niet afgestraft wordt door deze opmerkelijke afwezigheid van een besparingsplan?

De paradox komt nog het best tot uiting als we de budgettaire tekorten van België met buurlanden vergelijken. We doen dit in figuur 1. Duitsland, Frankrijk en Nederland hebben besparingsplannen ingesteld, België niet, en Italië nauwelijks. Wat blijkt nu? Tot in 2010 heeft dat nauwelijks een verschil gemaakt voor wat betreft de budgettaire tekorten. Die evolueren alle op dezelfde manier. Het valt ook op dat de voorspelling voor 2011 (zoals die door de Europese Commissie wordt gemaakt) ook geen verschil vertoont. Als die voorspellingen uitkomen (een grote als) dan lijkt het er op dat het Belgische overheidstekort eenzelfde ontwikkeling zal kennen als dat van de andere landen. Noteer ook dat Frankrijk het duidelijk minder goed doet, ondanks een saneringsplan.

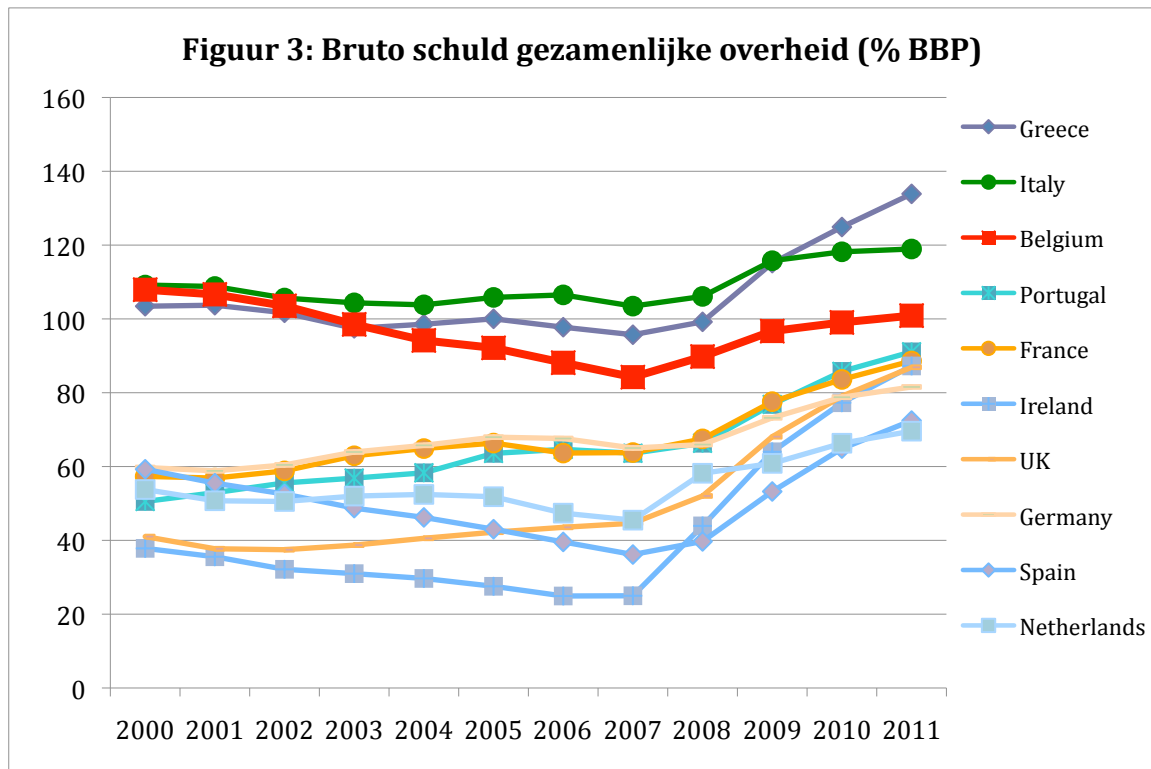
Het kan ook nuttig zijn de evolutie van de overheidstekorten van de “probleemlanden” binnen de EU te bekijken (figuur 2). Dit zijn de landen die voor de crisis een consumptieboom hebben gekend (dikwijls gedreven door een zeepbel in de woningmarkt), en die sinds de crisis een grote terugval van hun groei hebben gekend, samen met een diepe financiële crisis. Het valt op dat de budgettaire tekorten in die probleem landen een veel scherpere toename kennen dan in de eerste groep van landen (de kernlanden van de eurozone), met tekorten van 10% of meer; het dubbele dus in vergelijking met de eerste groep.

Een eerste besluit is dat wanneer we onze aandacht toespitsen op de budgettaire tekorten, België samen met Duitsland, Italië en Nederland tot de beste (of minst slechte) leerlingen van de klas behoren. En dit opnieuw zonder dat de Belgische regering een expliciet saneringsplan heeft ingesteld.

Hoe ziet het met de evolutie van de overheidsschuld? Dat is toch de zwakke plek van België? We tonen de evolutie van die overheidsschuld in figuur 3.

Bron: Europese Commissie, Ameco-databank

Bron: Europese Commissie, Ameco databank

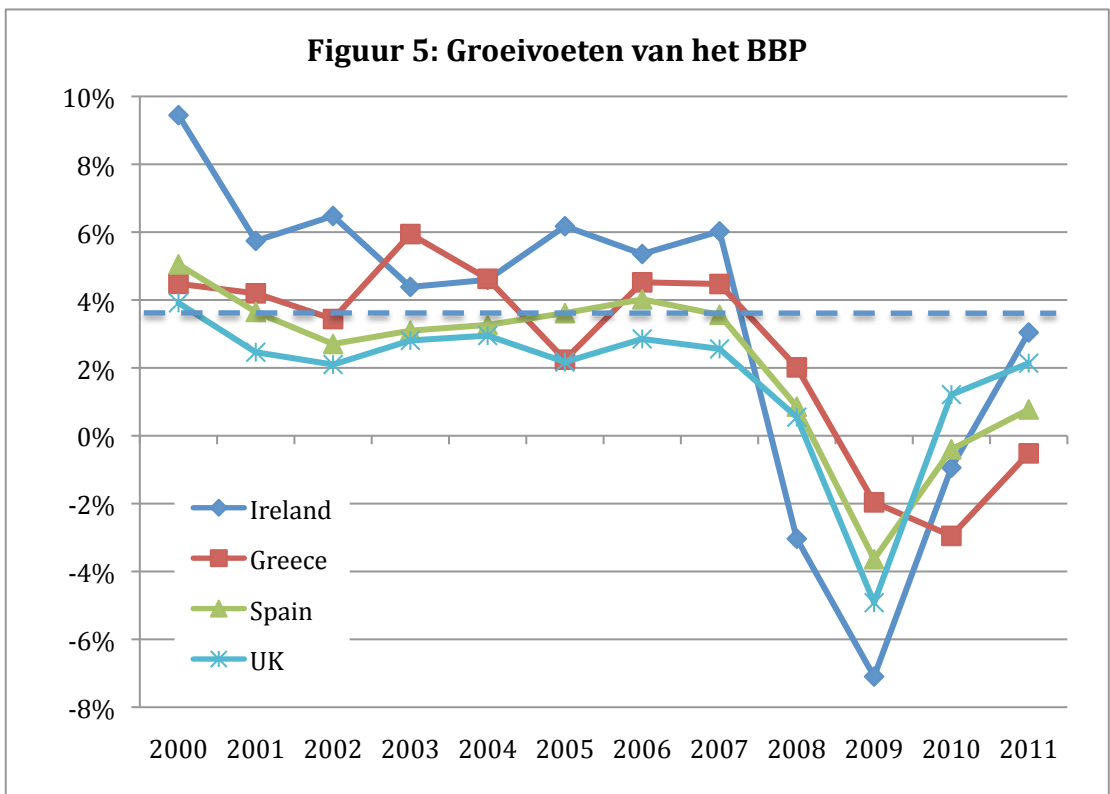
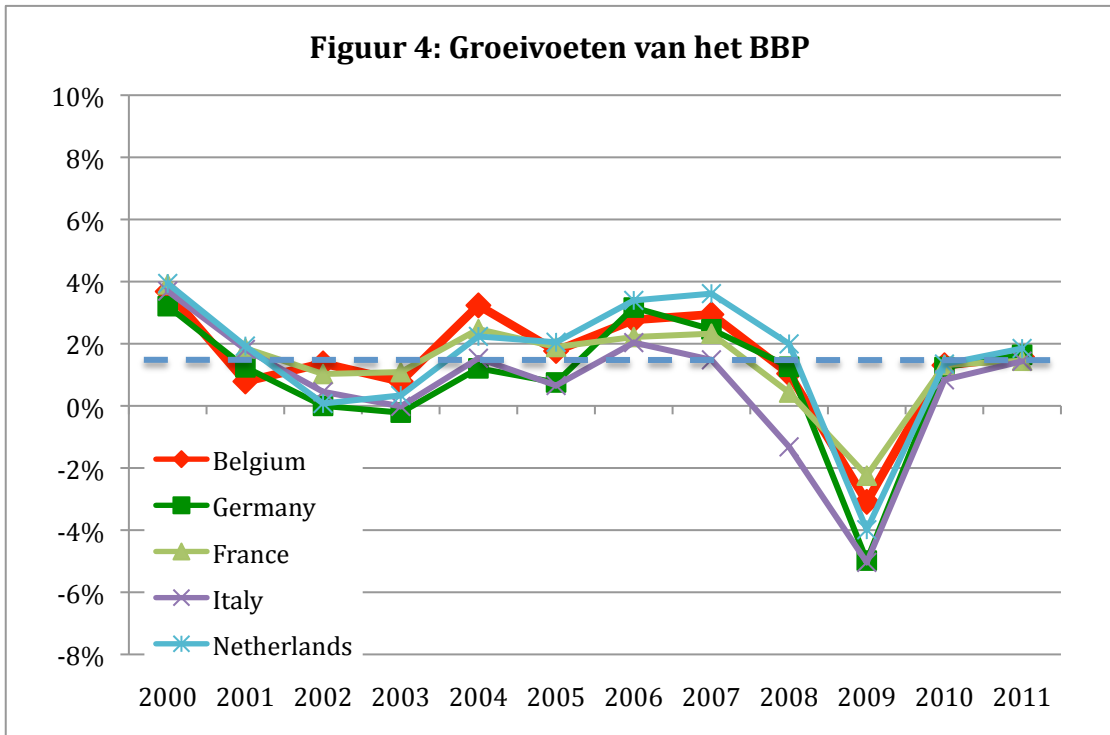
Wat het meeste opvalt wanneer we de Belgische overheidsschuld vergelijken met de andere EU-landen dan is het wel dat er een peloton landen is dat België aan een sneltrein tempo inhaalt. Spanje, het VK, Ierland, Frankrijk en Portugal, landen die tien jaar geleden een overheidsschuld hadden de helft zo groot als de Belgische schuld, zullen ons in de kortste tijd hebben ingehaald. Een spectaculaire ontwikkeling. Dit heeft natuurlijk alles te maken met de veel grotere budgettaire tekorten van die landen in vergelijking met België. Diezelfde landen hebben een groot probleem met hun schuld, niet alleen omdat ze België snel aan het inhalen zijn, maar vooral omdat het niet duidelijk is hoe ze hun schuldsneltrein zullen kunnen stoppen.

We komen terug tot de vraag hoe het komt dat België zo goed scoort met het budgettaire tekort ondanks het feit dat er geen besparingsplan is. Het antwoord is: economische groei. We tonen de evolutie van de groei van het BBP in de twee groepen landen in figuur 4 en 5. Het contrast is opnieuw heel groot. De kernlanden van de eurozoen kenden voor de crisis een relatief trage groei, gemiddeld rond de 2% per jaar. Dit contrasteert met de probleem groep die een groei kende tussen 3 en 4% (Ierland zelfs veel meer). Als de crisis losbarstte was

de terugval in groei in de kernlanden veel minder uitgesproken dan in de probleemgroep. Dit verschil is de belangrijkste verklaring van de veel grotere stijging van het overheidstekort in de probleemgroep in vergelijking met de kernlanden. België heeft zich stevig genesteld in de groep van kernlanden met het gevolg dat de toename van het overheidstekort beperkt is gebleven.

Een tweede misschien nog belangrijker verschil tussen de twee groepen van landen heeft te maken met het feit dat de kerngroep waarschijnlijk de relatief lage groeicijfers van de periode voor de crisis opnieuw zal halen. Dat is veel minder waarschijnlijk voor de probleemgroep van landen. Deze zullen in de nabije toekomst hun pre-crisis groeicijfers niet meer bereiken. De pre-crisis groeicijfers waren immers artificieel hoog, gevoed als ze waren door zeepbellen en tijdelijke consumptie euforie. Dit betekent ook dat de probleemgroep een structureel probleem heeft. Tijdens de boom zijn de overheidsuitgaven er snel gestegen, maar die zullen structureel moeten dalen omdat het groeipotentieel in die landen structureel is gedaald. Dat is niet het geval in de kerngroep waar de groei zich waarschijnlijk opnieuw zal nestelen op het gezapige pre-crisis niveau. We kunnen hieruit ook besluiten dat de overheidstekorten in de kerngroep (met de mogelijke uitzondering voor Frankrijk) een grotere cyclische component hebben dan in de probleemgroep. Het gevolg is dat het herstel van de conjunctuur de tekorten er sterk zal doen dalen, zelfs zonder besparingsprogramma's. De kern van het Belgische "succes" is dus dat het grootste deel van de toename van het overheidstekort sinds 2008 een conjunctureel fenomeen is dat bij een herstel van de conjunctuur in grote mate vanzelf zal verdwijnen.

Hiermee wil ik niet zeggen dat er geen structurele problemen zijn in België. We kennen het probleem van de vergrijzing dat zal moeten aangepakt worden door de volgende regering. Het punt is dat de stijging van het Belgische overheidstekort vooral een cyclisch fenomeen is. Het was dan ook een goede zaak dat de Belgische regering geen vroegtijdige besparingsplannen invoerde die de economische conjunctuur alleen konden verslechteren en zo nieuwe budgettaire problemen kon creëren. Of hoe afwezigheid van beleid soms tot goede resultaten kan leiden.

Bron: Europese Commissie, Ameco databank